

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้สิ่งพิมพ์ ในการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับ  
อุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ประเภทสิ่งพิมพ์  
กับการเรียนการสอนพลศึกษา พบว่า ยังมีจำนวนผลงานวิจัยน้อยมาก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้  
ผู้วิจัย จึงได้ศึกษาด้านบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ความหมาย ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย ของ  
การอ่าน บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขา  
ต่าง ๆ

#### บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนเป็นสิ่งที่เกิดมาจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ทำหน้าที่  
ในการตอบสนองความต้องการทางด้านต่าง ๆ ในทางสังคมของมนุษย์ สิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อมวลชน  
ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นมา เพื่อรับใช้คนในสังคม หากมองในลักษณะที่ไม่ต่างไปจากสื่อมวลชน  
อื่นแล้ว สิ่งพิมพ์ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ทางสังคม เช่นเดียวกับสื่อมวลชนอื่น ซึ่ง ลาสเวลล์  
(Lasswell, 1948) นักรัฐศาสตร์ และผู้บุกเบิกการวิจัยสื่อมวลชน ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ ทาง  
สังคมของสื่อมวลชนไว้ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. หน้าที่ในการพิทักษ์ไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง หน้าที่ในด้านการสังเกต  
และติดตามเอาใจใส่เหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น กับสภาพแวดล้อม ทั้งภายใน และ  
ภายนอกสังคม เท่ากับทำหน้าที่เก็บรวบรวมและการรายงานข่าว หรือการแจ้งข่าวสาร ที่  
ควรแก่การสนใจไปสู่สมาชิกในสังคมเพื่อให้ตระหนักถึงภัยอันตราย และมองเห็นโอกาส หรือ  
ลู่ทางต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม

2. หน้าที่ในการหาความสัมพันธ์ในส่วนต่าง ๆ ของสังคมซึ่งหมายถึง การทำหน้าที่ชี้แจงให้เข้าใจว่ามีส่วนใดในสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์หรือ เรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์และ เรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบพร้อมทั้งทำหน้าที่ในการตีความและอธิบายขยายความ เข้าใจให้แก่สมาชิกของสังคมซึ่ง เป็นการกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาได้ตอบต่อเหตุการณ์ หรือ เรื่องราวที่เกิดขึ้นเท่ากับทำหน้าที่ชักจูงใจ หรือบทบาทบรรณาธิการ

3. หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หมายถึง หน้าที่สืบทอดความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานทางสังคมจากสมาชิกของสังคม ในช่วงยุคสมัยหนึ่งไปสู่สมาชิกในยุคสมัยต่อ ๆ ไป เพื่อเป็นการอบรมให้สมาชิกใหม่ของสังคมได้เรียนรู้บทบาท และสถานภาพทางสังคมเป็นหน้าที่ค้ำจุนให้การศึกษาของสื่อมวลชน

ต่อมา แชรรมป์ และไรท์ (Schramm and Wright, 1975) ได้เสนอ หน้าที่หลักสำคัญเพิ่มเติมอีก 1 ประการ รวมเป็นหน้าที่ที่ 4 ของสื่อมวลชน คือ

4. หน้าที่ในการให้ความบันเทิง เป็นการสร้างสรรค์ความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่สมาชิกในสังคม เพื่อการพักผ่อน และลดความตึงเครียดจากสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนประสบอยู่ในสังคมสมัยใหม่ อนึ่ง หน้าที่ประการสุดท้ายนี้ มิใช่มุ่งให้ความสนุกสนานเพียงด้านเดียว แต่ควรมีความรู้ที่นำสนใจ

สอดคล้องอยู่

ในปัจจุบันการอ่านยังมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะการอ่านทำให้เกิดความคิดช่วยสร้างประสบการณ์พื้นฐานช่วยใ้คนรู้จักการแก้ปัญหา เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านมีความสำคัญต่อการศึกษามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาด้วยตนเองเพราะสภาพปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถ ในการตีความหมายของสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องมากที่สุด

ครูอาจารย์ เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการสร้างบุคลิกภาพของประเทศชาติ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ตนเองได้มีความรู้ก้าวหน้าทัน กับความก้าวหน้าด้านวิชาการ จึงจำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์ ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทางวิชาการ โดยเฉพาะในการใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ที่มี

เนื้อหาสาระ ๑.ให้ประโยชน์ทางด้านความรู้ประสบการณ์และเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทาง  
 ด้านวิชาการ ในด้านของการกีฬา และพลศึกษาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องอ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ  
 โดยตรงเพื่อผลในการพัฒนากีฬา และการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งตัวผู้เรียนและผู้สอนที่  
 จะต้องอ่าน หรือศึกษา

#### ความหมายของการอ่าน

ปัจจุบันการอ่านมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของผู้ที่ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ การอ่าน  
 นอกจากเป็นเครื่องมือสำหรับให้ผู้อ่านได้มาซึ่งความรู้ แล้วยังช่วยให้จิตใจผู้อ่านมีความสุข และ  
 เพลิดเพลิน ทุกคนจึงควรถือว่าการอ่านหนังสือเป็นกิจจำเป็นที่ต้องทำ และควรกระทำเป็นประจำ  
 เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ติดตามการเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าและเหตุการณ์ต่าง ๆ  
 ทั่วโลก จึงทำให้มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า การอ่านไว้ต่าง ๆ กัน เช่น เดล (Deal, 1956)  
 ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน หมายถึง "กระบวนการค้นหาความรู้จากสิ่งพิมพ์เพื่อเป็นการเพิ่มพูน  
 ประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการมองผ่านแต่ละประโยค หรือแต่ละย่อ  
 หน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความคิดในเรื่องนั้น ๆ"

การอ่านเป็นขบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้า  
 ในด้านการพิมพ์และเทคโนโลยีอื่น ๆ ทำให้วิทยาการต่าง ๆ เผยแพร่ออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ เป็น  
 ส่วนมาก การอ่านจึงกลายเป็นเครื่องมือของนักเรียน นิสิตและนักศึกษา เพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้  
 ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง (สนธิ ตั้งทวี, 2516)

ฉลีสลักษ์ บุษยกาญจน์ (2525) ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึง การแปล  
 ความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์  
 ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงเสียงที่ใช้แทนความจริงอีกทอดหนึ่ง  
 เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่ความเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความนั้น

### ความสำคัญของการอ่าน

ในปัจจุบันนี้ ถึงแม้ว่าการสื่อสารจะเจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก การอ่านก็ยังคงมีความสำคัญต่อบุคคลแทนทุกอาชีพ ความสำคัญของการอ่านย่อมแตกต่างกันไปตามโอกาส จุดประสงค์ และสื่อในการอ่าน ความสำคัญของการอ่านที่สำคัญที่สุดเห็นจะได้แก่ ความสำคัญต่อการศึกษา และการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้ในวิถีการค้นคว้าได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การอ่าน การฟัง และการคิด การอ่านแตกต่างจากวิธีการอย่างอื่นตรงที่ผู้อ่านจะต้องคิดค้นหา คำตอบจาก สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Adler, 1989)

การศึกษาที่ได้สิ้นสุดอยู่แต่การจบสถาบันการศึกษาเท่านั้นแต่มีอยู่ตลอดไป การอ่านเป็นวิธีการศึกษาด้วยตนเองอย่างหนึ่ง เพื่อให้เห็นกับความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาชีพครูอาจารย์ การอ่านมีความจำเป็นมากจะต้องค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ โดยอ่านจากหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะได้เป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง และเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ การอ่านมีความสำคัญมาก และเป็นสิ่งจำเป็นจึงเป็นประโยชน์แก่มนุษยชนทุกด้าน และทุกโอกาสทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่าน จะช่วยเสริมความรู้ ความคิดของคนเราให้เพิ่มพูนมากขึ้น

ดักลาส (Douglass, 1970) ได้กล่าวว่า การอ่านวารสารทางการศึกษาเป็นวิธีสำคัญ และมีคุณค่าสำหรับครูในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาทางการศึกษาใหม่ ๆ เพราะ จะมีความรู้ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตร เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครูที่มีความปรารถนาจะเพิ่มพูนความรู้ ควรจะบอกรับเป็นสมาชิกวารสารทางการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งฉบับโดย เฉพาะวารสารที่ให้ประโยชน์ต่อวิชาที่ตนสอนอยู่

### จุดมุ่งหมายในการอ่าน

จุดมุ่งหมายในการอ่านของผู้อ่านแต่ละคนจะมีความต้องการในการอ่านไม่เหมือนกันทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ วัย และอาชีพ เป็นสิ่งที่สามารถกำหนดความต้องการในการอ่าน สำนักพิมพ์และผู้เขียนจึงพยายามที่จะผลิตหนังสือขึ้นหลายประเภทเพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้อ่าน

การอ่านเป็นการแสดงพฤติกรรม ในการสื่อความหมายอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมี  
จุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือความสงสัย ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เมื่อได้อ่านหนังสือมาก ๆ อาจทำให้หายหรือบรรเทาความสงสัยได้

2. การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านที่ผู้อ่านตั้งใจจะจับใจความหรืออ่านบางสิ่งบางอย่างที่ได้อ่านเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ต่อไป และสามารถประเมินค่าตีความวิจารณ์ ให้กว้างขวางออกไป เช่น การอ่านตำราวิชาการ การอ่านบทความจากวารสารหรือสิ่งพิมพ์

3. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดเพราะบางทีได้ยินได้ฟังจากผู้อื่นโดยย่อ ทำให้อยากทราบเรื่องราวนั้น ๆ โดยละเอียดต่อไปจึงต้อง ไปศึกษาหาหนังสือประเภทนั้น ๆ มาอ่านเพิ่มเติม

4. อ่านเพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง การอ่านแบบนี้ เป็นการอ่านที่รวดเร็ว สิ่งที่เราต้องการอ่านคือคำตอบสั้น ๆ หัวข้อสำคัญหรือแนวคิดเด่น ๆ ของข้อความทั้งหมด เช่น การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์

5. อ่านเพื่อให้ก้าวหน้าในอาชีพ งานทุกอาชีพทุกชนิดต้องการความก้าวหน้า อย่างมีระเบียบฉะนั้นจึงต้องขวนขวายหาความรู้เพื่อปรับปรุงเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของคนอย่างใดคนหนึ่ง การอ่านสิ่งพิมพ์หรือหนังสือที่เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ย่อมให้ประโยชน์แก่ผู้แสวงหา ทำให้มีความรู้ก้าวหน้ากว้างขวางทั้งส่วนตัวและส่วนงานที่ปฏิบัติ ผู้ที่ไม่นิยมการอ่านอาจจะต้องหยุดนิ่ง อยู่กับที่หรือถอยหลังก็ได้

6. อ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน สิ่งพิมพ์เป็นเครื่องให้ความบันเทิงได้ อย่างดี ได้บรรเทาอารมณ์ ก่อให้เกิดความรู้สึกรื่นเริงบันเทิงใจ ความอ่อนไหวซาบซึ้งทำให้ความสุขหรือเกิดในเทศกาล (ยูทพวงค์ บุณตรง, 2532)

โดยสรุป จุดมุ่งหมายในการอ่านนั้นผู้อ่านจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันออกไปตามสถานภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคล ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการอ่านจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้อ่านที่จะใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

## บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ วิทยสาร และวารสาร

### บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2528) กล่าวถึง ความหมายของหนังสือพิมพ์ไว้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าว เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทั้งภายใน และภายนอกประเทศมีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับได้ ส่วนมากจะออกเป็นรายวันเพื่อเสนอข่าวสดทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ทันต่อข่าว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ และพัชราภรณ์รักษา (2521) กล่าวถึงความหมายของหนังสือพิมพ์ไว้สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าว และเหตุการณ์เคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศไทย ข่าวการเมือง ข่าวการเศรษฐกิจ และสังคม ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา ฯลฯ มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับได้ ส่วนมากจะออกเป็นรายวันเพื่อเสนอข่าวสดต่อประชาชน ช่วยให้อ่านได้รับความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์ นอกจากเสนอข่าวแล้วยังต้องเสนอบทความ หรือคอลัมน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ประชาชนสนใจขณะนั้น

บริดล (Bradly, 1967) กล่าวถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

1. หน้าที่ในการเสนอข่าวสาร เป็นงานที่สร้างชื่อเสียงให้แก่หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันเป็นอย่างดี หนังสือพิมพ์ฉบับใดที่หาข่าว เขียนข่าว และตีพิมพ์ข่าวออกมาเสนอให้อ่านได้รับทราบข่าวที่ถูกต้อง ตรงกับข้อเท็จจริงและทันต่อเหตุการณ์ที่ผู้อ่านต้องการทราบ หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นย่อมเป็นที่นิยมของผู้อ่าน
2. หน้าที่ในการเสนอความคิดเห็น หรืออธิบายความหมายของข่าว กล่าวคือ เป็นการชี้แนะแนวทาง หรืออธิบายไขความหมายของข่าวซึ่งหนังสือพิมพ์สามารถทำได้โดยการรายงานข่าว หรือจับประเด็นข่าวที่สำคัญมาวิเคราะห์วิจารณ์ โดยอธิบายทั้งเบื้องหน้า เบื้องหลังของข่าวนั้น ๆ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหาที่เป็นข่าวดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การชี้แนะแนวทางนั้น หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องเสนอความคิดเห็นทั้งสองด้านเพื่อให้อ่านตัดสินใจเอาเองว่าจะเห็นด้วยกับความคิดใด



3. หน้าที่ในด้านให้ความบันเทิง หน้าที่นี้ไม่ใช่หน้าที่ที่จะช่วยผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากการล่าเนื้อ และบทความ ความคิดเห็นต่าง ๆ ทว่าหนังสือพิมพ์ไม่สมควรจะมีเรื่องราวเกี่ยวกับความบันเทิงแฝงเนื้อที่ข่าวดัง และบทความมากจนเกินไป
4. หน้าที่ด้านการให้บริการสาธารณะ หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ที่จะต้องช่วยยกระดับความเป็นอยู่ และการกินที่อยู่ดีให้แก่ประชาชน งานในหน้าที่นี้หนังสือพิมพ์ทำได้โดยรายงานข่าว ให้รัฐบาลได้รับรู้ถึงความยุติธรรมที่ประชาชนได้รับ ขณะเดียวกันก็ต้องคอยกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยแท้จริง
5. หน้าที่ในการคงความเป็นสื่อกลางแห่งธุรกิจ เพื่อให้หนังสือพิมพ์อยู่ได้ตลอดไป หนังสือพิมพ์จะต้องมีจำนวนผู้ซื้อที่เพียงพอ และจะต้องมีโฆษณาเพียงพอที่จะได้เงินมาเป็นค่าใช้จ่าย และเป็นเงินทุนหมุนเวียนต่อไปด้วย หนังสือพิมพ์ที่ไม่มียอดจำหน่ายสูงจะมีผู้ยินดีจ่ายค่าโฆษณาสูง เพื่อลงโฆษณาสินค้าของคนในฉบับนั้น นอกจากการหารายได้จากการขายโฆษณาแล้ว หนังสือพิมพ์จะต้องพยายามหาลูกค้าผู้อ่านใหม่ให้เพิ่มขึ้น ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงต้องมีความใหม่และสด อีกทั้งยังต้องมีรูปเล่มที่สวยงามสะดุดตาด้วย และต้องสนองความต้องการของผู้ซื้อตามค่าเงินที่ผู้ซื้อเสียไป ซึ่งหมายถึงหนังสือพิมพ์จะต้องทำให้ผู้ซื้อพอใจในหนังสือของตน

#### บทบาทหน้าที่ของนิตยสารและวารสาร

วารสารหรือนิตยสาร คือ สิ่งพิมพ์ที่เย็บเป็นเล่ม มีกำหนดออกระบุไว้แน่นอน เช่น รายสัปดาห์ รายกึ่งรายเดือน รายเดือน รวมบทความและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทันสมัยไว้ในเล่มเดียวกัน บางเรื่องจบในฉบับ บางเรื่องลงต่อเนื่องหลายฉบับจนกว่าจะจบเนื้อเรื่อง ภายในเรื่องอาจจำกัดขอบเขตตามแขนงวิชาใดวิชาหนึ่ง หรืออาจรวมเรื่องทั่ว ๆ ไป แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดทำ (ชูติมา สัจจามันท์, 2522)

ศาสตราจารย์ วชิรปรีชาพงษ์ (2528) ได้แบ่งวารสารออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ สรุปตามลักษณะ ดังนี้

1. ประเภทวิชาการหรือสารคดี คือ วารสารที่ให้ความรู้เป็นหลักอาจให้ความบันเทิงเป็นส่วนประกอบบ้าง

2. ประเภทบันเทิง คือ นิยายสารที่มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก อาจให้ความรู้เล็กน้อย ๗

แต่ วาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2529) แบ่งวารสารเป็น 3 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. วารสารวิชาการ เป็นวารสารที่รวมบทความเฉพาะความรู้วิชาใดวิชาหนึ่ง หรืออาจรวมหลายวิชา

2. วารสารทั่วไปหรือบันเทิง เป็นวารสารไม่เฉพาะวิชาการ ให้ความรู้พื้นฐานทั่วไป และบันเทิง วารสารประเภทนี้เรียกว่า "นิยายสาร" ส่วนมากจะออกเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน

3. วารสารข่าวเชิงวิจารณ์ เป็นวารสารที่เสนอบทความทางการเมือง โดย แทรกความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจในการปกครองประเทศ เช่น มติชน-สุดสัปดาห์ เป็นต้น

ส่วน ปีเตอร์สัน (Peterson, 1975) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของนิยายสาร ดังนี้

1. นิยายสารต้องรับผิดชอบในการปฏิรูปสังคมและการเมืองโดยที่นิยายสารจะต้องสนับสนุนกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ เช่น กฎหมายแรงงานเด็กและการจ่ายเงินค่าทดแทน เป็นต้น

2. นิยายสารไม่เป็นเพียงแต่ถ่ายทอดเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังสามารถทำให้เรื่องราวต่าง ๆ เป็นเรื่องที่สำคัญในระดับประเทศได้ด้วย

3. นิยายสารจะเป็นสิ่งที่ช่วยเผยแพร่ทัศนะของชาติ เช่น การเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของภาคใดภาคหนึ่งในประเทศให้คนทั่วไปได้รู้จัก

4. นิยายสารเป็นสื่อบันเทิงราคาถูกที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านในการเรียนรู้สังคม เช่น ผู้อ่านสามารถไขปัญหาจากบทความ หรือเรื่องราวที่บุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มาปรับใช้กับตนเอง

5. นิยายสารเปรียบเสมือนครูที่คอยชี้แนะการดำรงชีวิตในสังคม เช่น จะเป็นตัวช่วยแก้ปัญหาค่าขนส่งภาพ การดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง การออกกำลังกาย และอื่น ๆ

6. นิยายสารเป็นแหล่งที่เราสามารถศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ ในบทความประวัติศาสตร์จะศึกษาถึงอดีต ความเป็นมารวมทั้งบุคคลที่มีความสำคัญในอดีตทางด้านต่าง ๆ



อาจกล่าวได้ว่านิยายสารเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ส่วนบทความ ก็ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในหนังสือต่าง ๆ เช่น บทภาพยนตร์ บทความทางการกีฬา ซึ่งผู้อ่านไม่เคยพบเห็นมาก่อน

### บทบาทหน้าที่ของวารสาร

ความสำคัญของวารสารวิชาการต่อการศึกษา

วารสารวิชาการเป็นสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าทันสมัย นับได้ว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของวารสารวิชาการต่อการศึกษา ดังต่อไปนี้

วาทะ ฐาปนวงศ์สานติ (2529) กล่าวถึงความสำคัญของวารสารต่อการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ทางวิชาการจากวารสาร ใช้สำหรับอ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างดี
2. สารจากวารสารจะช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดวิจารณ์และปัญหา
3. เป็นการสร้างนิสัยรักการอ่าน เพราะเนื้อหาวารสารต่าง ๆ ไม่มากเท่าหนังสือ

เป็นการจูงใจให้รักการอ่านได้

4. วารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ ส่งเสริมความรู้ให้ทันสมัยก้าวหน้าอยู่เสมอ
- เกต (Gates, 1962) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวารสารไว้ดังนี้

1. วารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีเรื่องราวใหม่ ๆ ในวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะสาขา ของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สถิติ การเมือง และเศรษฐศาสตร์

2. วิชาการใหม่ ๆ แนวคิดใหม่ ๆ จะไม่พบในหนังสือแต่จะพบในวารสาร

3. แนวโน้มของความสนใจ หรือความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในวารสาร

จะติดตามได้ง่ายในครวชนวารสาร วารสารฉบับใหม่จะแสดงถึง การประชาสัมพันธ์สิ่งที่ทันสมัยและฉบับเก่าจะเป็นการบันทึกความคิด เห็น ปัญหาและความสำเร็จที่ผ่านมาแล้ว

4. บางส่วนของหนังสือจะตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสารก่อนแล้วจึงรวบรวม เรียบเรียง นำไปพิมพ์รวมเล่ม

5. วรรณกรรม วิชาที่พบในวารสารจะช่วยทำให้อาชีพครูอาจารย์ แพทย์ นักวิทยาศาสตร์

นักกฎหมาย และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

นิล (Neal, 1971) ได้สรุปคุณค่าของวารสารไว้ว่า วารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่มี บทความทันสมัย เนื้อหาสั้นกะทัดรัด เข้าใจได้ง่าย ๑. ชี้ค้นคว้าได้ง่าย มีความเชื่อถือได้บทบาทของหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร โดยทั่วไป คือให้ข่าวสาร และความบันเทิงแก่ผู้อ่านให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้อ่านจะได้รับความรู้จากสิ่งพิมพ์มากขึ้น ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สิ่งพิมพ์เสนอแก่ผู้อ่านและระดับความรู้ของผู้อ่านเอง บางครั้งนิตยสารและหนังสือพิมพ์ จะเสนอเนื้อหาในทางโน้มน้าว และมุ่งใจผู้อ่านให้ตัดสินใจกระทำบางสิ่งบางอย่าง นิตยสาร และหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับอาจจะไม่บทบาทดังกล่าว เป็นสัดส่วนเล็กน้อย หรือบางฉบับอาจมีเนื้อหาครบทุกประการ ขึ้นอยู่กับนโยบายของกลุ่มผู้จัดทำสิ่งพิมพ์นั้น ๆ และอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การสนองตอบของกลุ่มผู้อ่านด้วย

วารสาร ด้านการกีฬาและพลศึกษามีวัตถุประสงค์เฉพาะเช่นวารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก เพื่อศึกษาและวิจัยสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ เพิ่มพูนความรู้ เป็นศูนย์กลางการติดต่อและร่วมมือกับองค์กรและสมาคมที่มีจุดประสงค์คล้ายคลึงกัน ทั้งในและนอกประเทศ ส่วนจุดประสงค์หลัก คือ เพื่อเผยแพร่วิชาการสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ ตลอดจนผลงานของสมาคมสุขศึกษาพลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย (วารสารสุขศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ, 2538) และวัตถุประสงค์ของวารสารผู้ฝึกสอนว่ายนน้ำของสมาคมผู้ฝึกสอนว่ายนน้ำแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่การฝึกสอนว่ายนน้ำที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาผู้ฝึกสอนว่ายนน้ำทั้งด้านวิชาการ และเทคนิคการสอน ส่งเสริมจรรยาบรรณแห่ง วิชาชีพ ผู้ฝึกสอนว่ายนน้ำ เผยแพร่ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกสอนว่ายนน้ำในระหว่างสมาชิก เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ฝึกสอน ว่ายนน้ำทางด้านเทคนิค แทคติก และด้านวิชาการ และเพื่อพัฒนาการสอนกีฬาว่ายนน้ำให้มีสมรรถภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น (วารสารผู้ฝึกสอนว่ายนน้ำ, 2538)

ดังนั้น บทบาทที่สำคัญของสิ่งพิมพ์ที่มีผลต่อสังคม คือช่วยให้คนในสังคมได้รับความรู้สิ่ง แวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม และสร้างสังคมประภคินให้กับคนรุ่นใหม่ โดยเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขในการพัฒนาสังคม ทำให้คนรุ่นใหม่ได้ประพฤติปฏิบัติหรือสามารถชกฐน เป็นแรงผลักดันให้สังคมเกิดความ ไม่พึงพอใจหรือโน้มน้าวให้เกิดความเห็นพ้องในเรื่องต่าง ๆ ได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังเป็นสิ่ง

ความกตของผู้อ่านแต่ละคนช่วยให้อ่านเกิดความแจ่มชัดและทักษะในหลาย ๆ เรื่องอันจะช่วยให้การดำรงชีวิตของคนนั้นมีความสุขเป็นประโยชน์ต่อสังคมและช่วยให้อ่านได้เป็นเครื่องพักผ่อน ให้ความสนุกสนาน เพิกเฉยได้อีกด้วย (ประมะ สตะเวทิน, 2529)

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า สิ่งพิมพ์จะช่วยให้อ่านหรือผู้อ่านได้รับความรู้สาขาต่าง ๆ เพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัยตลอดเวลา ส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ กับผู้อ่าน การทำสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ นั้น จุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อเสนอสาระประโยชน์ และข้อความรู้หลาย ๆ แขนงแก่ผู้อ่านเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำวารสาร วิทยวน อินทราแหง (2520) ได้สรุปไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการจัดทำคือ เพื่อเสนอความรู้แก่ผู้อ่านทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะสาขาวิชา นอกจากนี้ยังเสนอ เรื่องบันเทิงคดีที่มีประโยชน์อีกด้วย

#### งานวิจัยในประเทศไทย

##### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร

ได้มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารซึ่งเป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ทั้งที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความนิยม ความสนใจ อิทธิพลของสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีต่อผู้อ่านกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ในด้านการศึกษา การเรียนการสอน ซึ่งสิ่งพิมพ์เข้าไปมีบทบาท ดังนี้

สมทรง แสงแก้ว (2515) ได้สำรวจ "ความสนใจต่อ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนิสิตนักศึกษาที่เข้าใช้หอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2515" โดยใช้แบบสอบถาม สอบถามนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาใช้หอสมุดแห่งชาติ จำนวน 100 คน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาสนใจ อ่านหนังสือพิมพ์สยามรัฐมากที่สุด นิสิตนักศึกษายาย นิยมอ่านเป็นประจำมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง และมีความสนใจอ่านข่าวต่างประเทศเท่า ๆ กับข่าวในประเทศ รองลงมาคือ หมวดวิชาการทั่วไป เรื่องการศึกษา และกีฬา ตามลำดับ นิสิตนักศึกษายายสนใจข่าวกีฬามากกว่า นิสิตนักศึกษาหญิง นิสิตนักศึกษาจำนวนมาก มีความเห็นว่า การอ่านคอสม์ต่าง ๆ ประจำ ทำให้อ่านต่อเหตุการณ์และมีความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น และเห็นว่าหนังสือพิมพ์เสนอข่าวรวดเร็วต่อเหตุการณ์ แต่ความน่า

อ่านของเรื่อง ชาวต่างประเทศ และข้อคิดเห็นจากบุคคลภายนอกยังมีน้อย

ศิรณา ทองเสวต (2517) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาสาขา สังคมศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการศึกษา" โดยการส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ ประจำ นักศึกษาภาคปกติทั้งชายและหญิง ที่มีอยู่ในคณะที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 642 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาสวนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน โดยอ่านที่บ้านและ ช่วงเวลาที่อ่านไม่แน่นอนแล้วแต่โอกาส สนใจข่าวการเมือง บทความ และบทวิจารณ์มากที่สุด อาจารย์ และนักศึกษามีความเห็นว่เนื้อหาของประเภทต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์มีประโยชน์ต่อการเรียน การสอน และการดำเนินชีวิตประจำวัน

สุธิลา เตชชาติวัฒน์ (2524) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทรเกษม" โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง และปริญญาตรีทุกสาขาวิชาเอก รวมทั้งสิ้น 356 ชุด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู จันทรเกษม ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำทุกวัน หนังสือพิมพ์ที่น่าเชื่อถือมากที่สุด คือ สยามรัฐ เนื้อหาที่นิยมอ่านมากที่สุด คือ การเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ กีฬา นักศึกษาสวนใหญ่เห็นว่า หนังสือพิมพ์มีประโยชน์ให้ความรู้รอบตัวกว้างขวางทันสมัย และอาจทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมได้ใน กรณีที่เสนอข่าวบิดเบือนความจริง

เตือนใจ เกียวซี (2525) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การใช้วารสารวิชาการของ นักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชร" จากกลุ่มตัวอย่าง 500 คน พบว่า มีนักศึกษาร้อยละ 19.35 สนใจอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร วารสาร การใช้วารสารวิชาการประกอบการศึกษา มีอยู่ใน ระดับน้อย ส่วนปัญหาความคิดเห็นเรื่องการใช้วารสารวิชาการนั้นสิ่งที่เป็นปัญหามาก คือ นักศึกษา ไม่มีเวลาอ่านวารสารวิชาการมีอยู่น้อย นักศึกษาต้องการให้ห้องสมุดรับวารสารวิชาการ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะวารสารที่ตรงกับสาขาวิชาเอก

มนต์ชัย นิพนทนต์ (2527) ได้ทำการศึกษา เรื่อง "บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่" โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 574 ชุด พบว่า นักศึกษาชายและหญิงสนใจอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อทำให้ทราบข่าวสารและเหตุการณ์ รองลงมาอ่านเพื่อความบันเทิงและทำให้มีความรู้ ความคิดเห็น สามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวัน



ได้ นักศึกษาสนใจอ่านข่าวการเมืองมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข่าวต่างประเทศ ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา และข่าวเศรษฐกิจ ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่จะนำเอาข้อมูลที่ได้ อ่านนั้น ไปประกอบการศึกษา และนำไปสนทนาระหว่างเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ยังนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์ หรือนำมาสนับสนุน หรือคัดค้านกิจกรรม หรือนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งนำ ข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือดำเนินงานเกี่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ

อดุล หุตางกูร (2528) ได้วิจัยเรื่อง "อิทธิพลของหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน ที่มีต่อการ ศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร ตามความคิดของตนเอง" โดยส่งแบบสอบถาม ไปยังนักเรียน เตรียมทหารสังกัดเหล่าทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ ปีการศึกษา 2528 จำนวน 528 ชุด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเตรียมทหารส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง เวลาที่อ่านไม่แน่นอน หนังสือพิมพ์ที่นิยมอ่านมาก คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ อ่านเพื่อให้อ่านต่อเหตุการณ์ เพื่อความบันเทิงและใช้ในการสนทนา นักเรียนเตรียมทหาร มีความคิดเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีทั้งผลดี คือ ช่วยให้ความรู้กว้างขวาง ทันสมัย ส่วนผลเสีย คือ ทำให้เกิดทัศนคติไม่ดี กังวลใจ สำหรับ อิทธิพลต่อการศึกษานั้น นักเรียนเตรียมทหาร ระบุว่าหนังสือพิมพ์ช่วยให้ความรู้ ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความรู้รอบตัว ช่วยพัฒนาทักษะด้านการอ่าน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ นักเรียนเตรียมทหารทั้งสี่เหล่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน ต่อการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ศานตร์ จิบนะ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 9" กลุ่มตัวอย่างเป็นครูอาจารย์ 89 คน และนักเรียน 400 คน พบว่า อาจารย์และนักเรียนเคยใช้สื่อมวลชน ประเภทต่าง ๆ ในการเรียนการสอน และอาจารย์เกือบทั้งหมดเคยใช้สิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ อาจารย์และนักเรียนเห็นว่า ได้รับประโยชน์อยู่ในระดับมาก จากเนื้อหาสาระของสื่อมวลชน ทุก ประเภท โดยเฉพาะวิทยุ โทรทัศน์ เทปบันทึกภาพ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ ซึ่ง ได้ให้ความรู้ทางวิชาการ รายการข่าว และสารคดีต่าง ๆ อาจารย์และนักเรียนเห็นว่า เนื้อหา สาระของสื่อมวลชนเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากเสนอแนะให้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลที่ เป็นความรู้ ทางวิชาการต่าง ๆ ให้มากขึ้น ให้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ สามารถนำไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ยุทธพงศ์ บุญทรง (2532) ทำการวิจัยเรื่อง "การอ่านวารสารทางการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามการรับรู้ของตนเอง" กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประถมศึกษา จำนวน 732 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะการอ่านในเรื่องความถี่ของการอ่าน พบว่า ครูอ่านวารสารทางการศึกษาฉบับภาษาไทยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง โดยใช้ช่วงพักกลางวัน สถานที่อ่านครูอ่านที่บ้าน ส่วนวารสารที่นำมาอ่าน ครูจะอ่านเฉพาะเรื่องที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของคนในขณะนั้น ส่วนเหตุการณ์หรือสิ่งการอ่าน ครูมักจะใช้วิธีจดจำข้อความสำคัญเอาไว้ จุดประสงค์ในการอ่านวารสารทางการศึกษาอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ

2. ความคิดในด้านต่าง ๆ ของครูที่เคยอ่านวารสารทางการศึกษา ครูส่วนใหญ่เห็นว่า การอ่านวารสารทางการศึกษามีประโยชน์ต่อการสอนมาก แต่จำนวนวารสารในโรงเรียนมีไม่พอกับความต้องการ นอกเหนือจากด้านวิชาการแล้วครูจะสนใจเรื่องข่าว และสาระทั่วไป สำหรับเรื่องที่ครูสนใจอ่าน ครูสนใจเรื่องแนวความคิดใหม่ ๆ และบทวิเคราะห์วิจารณ์ทางการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าครูมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ห้องสมุดโรงเรียนขอรับวารสารทางการศึกษาเพิ่ม การจัดวารสารสะดวกต่อการหยิบค้น เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเขียนเล่มวารสารและบริการด้วยความเอาใจใส่และเป็นกันเอง ประโยชน์ของการอ่านวารสารทางการศึกษา พบว่าครูได้รับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการศึกษา เกิดแนวความคิดใหม่ทางการศึกษา และเป็นประโยชน์ในการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการอ่านพบว่า ครูไม่มีเวลาอ่าน และห้องสมุดไม่มีวารสารทางการศึกษาให้อ่าน

3. ความคิดในด้านต่าง ๆ ของครูที่ไม่เคยอ่านวารสารทางการศึกษา พบว่า ครูต้องการแสวงหาความรู้โดยการอ่านจากหนังสือทางวิชาการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วารสารทางการศึกษา ประโยชน์ของการอ่านหนังสือ ครูเห็นว่า ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และเกิดแนวความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ครูไม่เคยอ่านวารสารทางการศึกษาเลยนั้น พบว่า ครูไม่มีเวลาอ่าน และห้องสมุดบริการไม่ดี

สัมพันธ์ ถิ่นโท (2533) ศึกษาเรื่อง "การใช้หนังสือพิมพ์ และวารสารในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 298 คน จากโรงเรียนรัฐบาลทั้งหมด 62 โรงเรียน พบว่า ครูสังคมศึกษามีวิธีการใช้หนังสือพิมพ์และวารสาร ในการเรียน

การสอนสังคมศึกษาดังต่อไปนี้ ใช้เนื้อหาหรือแนวความคิด จากหนังสือพิมพ์และวารสาร โดยการนำเข้าสู่บทเรียน นำข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ และวารสารมายกตัวอย่างประกอบ ให้เด็กเรียนรวบรวมนำข่าวสาร หรือบทความจากหนังสือพิมพ์และวารสาร ทำเป็นสมุดภาพหรือจัดบอร์ด หรือป้ายนิเทศให้นักเรียนใช้หนังสือพิมพ์และวารสาร เป็นข้อมูลในการทำงาน และนำรูปภาพจากหนังสือพิมพ์มาประกอบการสอน โดยใช้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บางกอกโพสต์ ฐานเศรษฐกิจ วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ วารสารประวัติศาสตร์ วารสารประชากรศึกษาลงสารอ.ส.ท. กลุ่มสังคมศึกษาส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ 32.55 ใช้หนังสือพิมพ์และวารสาร ในการนำข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ มายกตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด และร้อยละ 83.22 ใช้บทบรรณาธิการจากหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนวิเคราะห์ในระดับน้อยที่สุด

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2535) ได้รายงาน "การสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬา และการดูกีฬาของประชากร พ.ศ. 2535" กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่วาระอาณัติกร ผลของการสำรวจ พบว่า ประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 50.60 ล้านคน มีการติดตามข่าวสารกีฬาไม่ถึงครึ่งหนึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 42.40 จำนวนผู้ที่ติดตามเป็นประจำมีร้อยละ 24.50 และติดตามเป็นครั้งคราวมีร้อยละ 75.40 ผู้ที่ติดตามข่าวสารการกีฬาส่วนใหญ่ จะติดตามจากโทรทัศน์มีร้อยละ 94.70 รองลงมา คือ ติดตามจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 3.70 ส่วนสื่ออื่น ๆ ได้แก่ วิทยุและนิตยสาร หรือวารสาร ซึ่งมีเพียงร้อยละ 0.60 และ 0.30 เท่านั้น ประเภทของกีฬาที่ดูมากที่สุด ได้แก่ ฟุตบอล โดยติดตามจากสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 27.90

ถนอมวงศ์ กฤษณ์เชิษฐ์, ลาวณิชย์ สุภกรวี และคณะ (2538) ได้สำรวจ "การเข้าร่วมกิจการออกกำลังกาย เล่นกีฬาและดูกีฬาของประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2538" จากกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ ซึ่งมีประมาณ 53.70 ล้านคนพบว่า ผู้เล่นกีฬาประมาณ 16.90 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31.50 เพศชายมีอัตราร้อยละของการเล่นกีฬาและออกกำลังกายใกล้เคียงกับเพศหญิง ประเภทกีฬาที่เล่น และกิจกรรมออกกำลังกายกีฬา ที่มีผู้นิยมเล่นมากที่สุดทั่วประเทศ ได้แก่ ฟุตบอล รองลงมา คือ วอลเลย์บอล แบดมินตันกรีฑา บาสเกตบอล ตะกร้อวง และว่ายน้ำ ส่วนประเภทของการออกกำลังกายที่มีผู้นิยมออกกำลังกายมากที่สุดทั่วประเทศ ได้แก่ วิ่ง สถานที่เล่นกีฬาส่วนใหญ่ร้อยละ 66.60 ที่สถานศึกษาส่วนใหญ่สถานี่ออกกำลังกายหรือร้อยละ 31.00 ภายในบริเวณบ้าน

ความสนใจเกี่ยวกับการดูกีฬาและติดตามข่าวสารกีฬา พบว่า ดูกีฬาร้อยละ 78.90 ของประชากรที่เล่นกีฬา ส่วนใหญ่ดูกีฬาไม่แน่นอนร้อยละ 35.40 ดูกีฬา 7 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 19.60 และดูกีฬา 2 วันต่อสัปดาห์ร้อยละ 12.90 ประเภทกีฬาที่มีผู้ดูมาก 5 อันดับแรก คือ ฟุตบอล มวยไทย เทนนิส วอลเลย์บอลและบาสเกตบอล การติดตามข่าวสารประชากรที่มีอายุ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่เล่นกีฬา มีการติดตามข่าวสารกีฬาเป็นประจำ ร้อยละ 25.30 ติดตามเป็นครั้งคราวร้อยละ 65.90 และไม่เคยติดตามเลยร้อยละ 8.80 โดยส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 90.30 ติดตามจากโทรทัศน์ รองลงมาคือ ติดตามจากหนังสือพิมพ์ร้อยละ 5.80

### งานวิจัยต่างประเทศ

บราซ (Brahce, 1971) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่" จากกลุ่มตัวอย่าง 511 คน พบว่า โทรทัศน์ วิทยุ มีอิทธิพลมาก แต่ นักศึกษาผู้ใหญ่ก็ยังไม่ให้ความสำคัญเชื่อถือสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ) มากกว่า เพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ นักศึกษาผู้ใหญ่ให้ความสนใจต่อข้อมูลที่ได้รับ สื่อมวลชนให้ประโยชน์ในทางบวก คือ ทำให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของวิชาต่าง ๆ ที่ศึกษาอยู่จากการสื่อสารมวลชนซึ่งมีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ "ข่าว" สัมพันธ์กับรายการทางสื่อมวลชน ในชีวิตประจำวัน นักศึกษาผู้ใหญ่ได้ประโยชน์จากข่าว และข้อมูลที่สำคัญจากสื่อมวลชนมากกว่าผู้คนที่ทั่วไป จากการบริการจากสื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ ได้รับการกล่าวถึงมากกว่าการบริการจากหน่วยบริการการศึกษาผู้ใหญ่ หน่วยบริการข้อมูลระดับอาชีพ หรือแหล่งที่เลือกสรรมาแล้วอย่างอื่น ๆ ทั้งนี้พบว่าสื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่สนองความต้องการโดยตรงได้ สื่อมวลชนช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์แก่นักศึกษาผู้ใหญ่ในทางบวก โดยใช้เป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งหาความรู้ในวิชาที่กำลังเรียนอยู่

มอร์แกน (Morgan, 1972) ได้วิจัย เรื่อง "การศึกษาแบบการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มประชากรต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา" โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมา จำนวน 2,326 คน ซึ่งเป็นผู้เคยอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ในชุมชนของตนเองมาแล้ว ก่อนสัมภาษณ์ 1 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของกลุ่มประชากรมีความแตกต่างในเรื่องแบบแผนของการอ่านอย่างเด่นชัด ระหว่างชายกับหญิง คนที่มีอายุมากที่สุดกับคนที่มีอายุน้อยที่สุด และคนที่มีการ





ศึกษาสูงสุดกับคนที่มีการศึกษต่ำสุด คนที่แต่งงานแล้วกับคนที่เป็นโสด และคนที่ทำงานเต็มเวลากับคนที่ทำงานบางเวลาในหนึ่งวัน คนประกอบอาชีพกับคนที่ไม่ประกอบอาชีพ การศึกษาเรื่องนี้ยังได้ข้อสรุปอีกว่า การเลือกอ่านบทบรรณาธิการของหนังสือต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับภูมิหลังต่างกันของผู้อ่าน เช่น พื้นฐานทางครอบครัว เพศของผู้อ่าน การศึกษา สถานะการแต่งงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพิจารณาเลือกบทบรรณาธิการของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ผลการวิจัยยังปรากฏว่า เนื้อหาของข่าวที่มีจำกัด ไม่เป็นส่วนประกอบสำคัญ ในการเลือกอ่านของผู้อ่านแต่อย่างใด

มอโร (Mauro, 1980) ได้ทำการศึกษา " ลักษณะการอ่านหนังสือพิมพ์ของนักเรียนเกรด 7-12 ในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในเมืองริชมอนด์ รัฐเวอร์จิเนีย " จากกลุ่มตัวอย่าง 360 คน พบว่า นักเรียน 9 ใน 10 คน มีโอกาสได้อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน นักเรียนร้อยละ 70 มีความสนใจอ่านเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งในหนังสือพิมพ์ นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงให้ความสนใจอ่านเรื่องในหนังสือพิมพ์อันดับแรกแตกต่างกัน นักเรียนเพศชายให้ความสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับกีฬาเป็นสิ่งแรก รองลงมาตามลำดับได้แก่ ภาพยนตร์ ข่าวดังถิ่น และการบันเทิงต่าง ๆ ส่วนนักเรียนเพศหญิง สนใจอ่านเรื่องข่าวขึ้นหรือหน้าบันเทิงเป็นสิ่งแรก รองลงมาได้แก่ ภาพยนตร์ และแฟชั่น

มิน-ชุง เซียะ (Min-Chung Hsieh, 1982) ได้วิจัย เรื่อง " การสำรวจนิสัยการอ่านเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือพิมพ์ และเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ที่นักเรียนในรัฐอิลลินอยด์ชอบอ่าน " หนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการวิจัยแบ่งประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ในเมืองใหญ่ หนังสือพิมพ์ในท้องถิ่น และหนังสือพิมพ์ในโรงเรียน นักเรียนที่เป็นตัวอย่างในครั้งนี้นักศึกษาอยู่ในระดับเกรด 10, 11 และ 12 จำนวน 982 คน ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ดังกล่าวข้างต้นทั้ง 3 ประเภท โดยใช้เวลาในการอ่านประมาณ 10 นาที และเวลาที่ใช้ในการอ่านส่วนใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน และความชอบในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้เวลาในการอ่านมากกว่าใด ไม่ได้มีความจำเป็นว่าจำนวนเรื่องในการอ่านจะมากตามไปด้วย แต่เกี่ยวกับจำนวนเนื้อหาที่อ่าน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่น (Town Newspaper) และให้ข้อคิดเห็นว่า หนังสือพิมพ์ดังกล่าวช่วยได้มากในการเรียน และมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน หนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของนักเรียนเหล่านี้ แสดงให้

เห็นว่านักเรียนเหล่านี้มีความสนใจ มีส่วนร่วมรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมใกล้ตัวมากกว่าในระดับไกลตัว และการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการอ่านหนังสือพิมพ์ของเด็ก และระดับการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์ต่อกับวัยดังกล่าว ของเด็กมากกว่า ระดับการศึกษาของมารดา

นิโคลส์ (Nichols, 1984) ทำการวิจัย เรื่อง "ความสามารถในการอ่านข้อคิดเห็นของนักเรียนเกรด 9-12 ของแคลิฟอร์เนีย" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับเกรด 9-12 ที่ต้องแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่าน จากรัฐแคลิฟอร์เนีย จำนวน 953 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กชอบอ่านหนังสือสารคดี ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่อ่าน ได้แก่ นิตยสาร ส่วนนวนิยายชอบอ่านงานเขียนของฮินตัน (Hinton) ในด้านปริมาณหนังสือที่อ่าน ส่วนใหญ่อ่านประมาณ 1-5 เล่ม ต่อปี และเหตุผลที่อ่านก็คือต้องการเรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มากที่สุด

โบการ์ต (Bogart, 1985) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงลักษณะเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา" การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำอยู่ในช่วงระหว่างปี 1979-1983 โดยศึกษาหนังสือพิมพ์มากกว่า 1,300 ฉบับ เพื่อดูการแบ่งเนื้อหาในการเสนอข่าวและความสมดุลย์ ในการเสนอข่าวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ รวมไปถึงบทความ คอลัมน์ต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า

หนังสือพิมพ์ของสหรัฐอเมริกาช่วงระหว่างปี 1979-1983 มีการเปลี่ยนแปลง ด้านทบรรณาธิการ การวิพากษ์ และรูปเล่มของหนังสือพิมพ์ การเปลี่ยนแปลงกระทำ ตั้งแต่ความกว้างของคอลัมน์ จำนวนหน้า เนื่องจากการเสนอข่าวต่าง ๆ การเปลี่ยนหัวตัวหนังสือ รูปแบบการจัดหน้าใหม่ และจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่านส่วนใหญ่ต้องการให้เสนอข้อเท็จจริงของข่าวและบันเทิงคู่กันไปหนังสือพิมพ์มีการแบ่งเนื้อหาที่เป็นส่วนเฉพาะในการนำเสนอสิ่งที่น่าสนใจโดยเฉพาะด้านกีฬา

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา การศึกษาการอ่านสิ่งพิมพ์ ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสาขาต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของสิ่งพิมพ์ ที่ให้ความรู้ทางการศึกษาอย่างทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ มีแนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาแต่ยังขาดการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ในการเรียนการสอนพลศึกษา

ทำให้ผู้วิจัย อยากทราบระดับการใช้สิ่งพิมพ์ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยทำให้ การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพดีขึ้น ครูอาจารย์และนิสิตนักศึกษาควรมีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อจะได้ เป็นบุคคลที่มีความรู้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวทางวิชาการ อย่าง ใกล้ชิดอยู่เสมอ ดังนั้น ผลของการอ่านสิ่งพิมพ์จึงมีประโยชน์และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนและ ผู้สอน ในส่วนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรได้พยายามนำเอาสิ่งพิมพ์ด้านการศึกษามาใช้ เพื่อ ช่วยเสริมความรู้ ความคิด ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนพลศึกษา